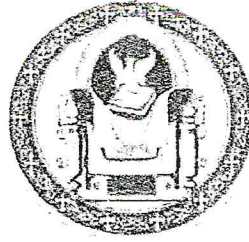

Αγία και Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας
Ὁρθόδοξος Ακαδημία Κρήτης, 18 - 27 Ἰουνίου 2016.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ
τῆς Ἁγίας και Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας
(Κρήτη, 2016)

Εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος

Ἦμνον εὐχαριστίας ἀναπέμπομεν τῷ ἐν Τριάδι προσκυνουμένῳ Θεῷ, τῷ ἀξιῶσαντι ἡμᾶς συνελθεῖν κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς Πεντηκοστῆς ἐπὶ τό αὐτό ἐν τῇ νήσῳ Κρήτη, τῇ ἁγιασθείσῃ ὑπό τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου καί τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Τίτου, τοῦ «γνησίου τέκνου κατὰ κοινήν πίστιν» (Τίτ. α', 4), καί Ἁγίου Πνεύματος ἐπινεύσει, περαιῶσαι τὰς ἐργασίας τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, συγκληθείσης ὑπό τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου, συμφρονούντων τῶν Μακαριωτάτων Προκαθημένων τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, εἰς δόξαν τοῦ εὐλογημένου ὀνόματος Αὐτοῦ καί ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καί τοῦ κόσμου παντός, συνομολογοῦντες μετὰ τοῦ θείου Παύλου «οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ καί οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ» (Α' Κορ. δ', 1).

Ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος τῆς μιᾶς, ἁγίας, καθολικῆς καί ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ ἀθθεντικῆν μαρτυρίαν τῆς πίστεως εἰς τόν Θεάνθρωπον Χριστόν, τόν Μονογενῆ Υἱόν καί Λόγον τοῦ Θεοῦ, τόν φανερώσαντα, διά τῆς ἐνανθρωπήσεως, τοῦ ὄλου ἐπιγείου ἔργου, τῆς σταυρικῆς θυσίας καί τῆς ἀναστάσεώς Αὐτοῦ, τόν Τριαδικόν Θεόν ὡς ἄπειρον Ἀγάπην. Ὅθεν, ἐν ἐνὶ στόματι καί μιᾷ καρδίᾳ ἀπευθύνομεν τόν λόγον τῆς «ἐν ἡμῖν ἐλπίδος» (Α' Πέτρ. γ', 15) οὐ μόνον πρὸς τὰ τέκνα τῆς Ἀγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἀλλά καί πρὸς πάντα ἄνθρωπον, «τόν μακράν καί τόν ἐγγύς» (Ἐφεσ. β', 17). Ἡ «ἐλπίς ἡμῶν» (Α' Τιμ. α', 1), ὁ Σωτήρ τοῦ κόσμου, ἀπεκαλύφθη ὡς «Θεός μεθ' ἡμῶν» (Ματθ. α', 23) καί ὡς Θεός «ὑπὲρ ἡμῶν» (Ρωμ. 11, 32), «ὅς πάντας ἄνθρώπους θέλει σωθῆναι καί εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἔλθειν» (Α' Τιμ. β', 4). Τόν ἔλεον κηρύττοντες καί τήν εὐεργεσίαν οὐ κρύπτοντες, ἐν ἐπιγνώσει τῶν λόγων τοῦ Κυρίου «ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσιν» (Ματθ. κδ', 35), ἐν «χαρᾷ πεπληρωμένη» (Α' Ἰωάν. α', 4) εὐαγγελιζόμεθα τόν λόγον τῆς πίστεως, τῆς ἐλπίδος καί τῆς ἀγάπης, προσβλέποντες πρὸς τήν

ΗΚ.Β. *[Handwritten signatures and text]*
+ (ΕΚΣΤΑΣΙΑΚΗ)

Η Ορθόδοξος Εκκλησία, πιστή εις την ομόφωνον ταύτην αποστολικήν παράδοσιν καὶ μυστηριακὴν ἐμπειρίαν, ἀποτελεῖ τὴν αὐθεντικὴν συνέχειαν τῆς μίας, ἁγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Εκκλησίας, ὡς αὕτη ὁμολογεῖται εἰς τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως καὶ βεβαιοῦται διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν Πατέρων τῆς Εκκλησίας. Οὕτως, αἰσθάνεται μείζονα τὴν εὐθύνην αὐτῆς ὄχι μόνον διὰ τὴν αὐθεντικὴν βίωσιν τῆς ἐμπειρίας αὐτῆς ὑπὸ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀξιώπιστον μαρτυρίαν τῆς ἀληθείας πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους.

3. Ἡ Ορθόδοξος Εκκλησία ἐν τῇ ἐνότητι καὶ καθολικότητι αὐτῆς, εἶναι ἡ Εκκλησία τῶν Συνόδων, ἀπὸ τὴν Ἀποστολικὴν ἐν Ἱεροσολύμοις σὺνόδον (Πράξ. ιε', 5-29) ἕως τῆς σήμερον. Ἡ Εκκλησία αὐτὴ καθ' αὐτὴν εἶναι Σύνοδος ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ συνεστημένη καὶ ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καθοδηγουμένη, συμφώνως πρὸς τὸ ἀποστολικὸν «ἔδοξε τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν» (Πράξ. ιε', 28). Διὰ τῶν Οἰκουμενικῶν καὶ τῶν Τοπικῶν συνόδων, ἡ Εκκλησία εὐηγγελίσαστο καὶ εὐαγγελίζεται τὸ μυστήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος, τὸ ὁποῖον ἐφανερώθη διὰ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ. Τὸ συνοδικὸν ἔργον συνεχίζεται ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἀδιακόπως διὰ τῶν μεταγενεστέρων, καθολικοῦ κύρους, συνόδων – ὡς λ.χ. τῆς ἐπὶ Μεγάλου Φωτίου, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, Μεγάλης συνόδου (879-880) καὶ τῶν ἐπὶ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ συγκληθειςῶν Μεγάλων συνόδων (1341, 1351, 1368), διὰ τῶν ὁποίων ἐβεβαιώθη ἡ αὐτὴ ἀλήθεια τῆς πίστεως, ἐξαίρετως δὲ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ περὶ τῆς μεθέξεως τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς ἀκτίστους θείας ἐνεργείας. Προσέτι δε καὶ διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἁγίων καὶ Μεγάλων συνόδων τῶν ἐτῶν 1484 διὰ τὴν ἀποκλήρυξιν τῆς ἐνωτικῆς συνόδου τῆς Φλωρεντίας (1438-1439), τῶν ἐτῶν 1638, 1642, 1672 καὶ 1691 διὰ τὴν ἀποκλήρυξιν προτεσταντικῶν δοξασιῶν, ὡς καὶ τοῦ ἔτους 1872 διὰ τὴν καταδίωξιν τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ ὡς ἐκκλησιολογικῆς αἰρέσεως.

4. Δὲν νοεῖται ἀγιότης τοῦ ἀνθρώπου ἐκτὸς τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, «ὅ ἐστιν ἡ Εκκλησία» (Ἐφεσ. α', 23). Ἡ ἀγιότης πηγάζει ἀπὸ τὸν μόνον Ἅγιον. Εἶναι μετοχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν ἀγιότητα τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ «κοινωνίᾳ τῶν ἁγίων», ὡς διακηρύσσεται εἰς τὴν ἐκφώνησιν τοῦ ἱερέως κατὰ τὴν θεῖαν λειτουργίαν: «Τὰ Ἅγια τοῖς ἁγίοις» καὶ εἰς τὴν ἀπάντησιν τῶν πιστῶν «Εἰς Ἅγιος, εἰς Κύριος, Ἰησοῦς Χριστός, εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρός. Ἀμήν». Ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτό, ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας τονίζει ὅτι ὁ Χριστός, «ἅγιος πάλιν ὑπάρχων κατὰ φύσιν, ὡς Θεός, (...) ἀγιάζεται δι' ἡμᾶς ἐν ἁγίῳ Πνεύματι (...). Ἐδρα δὲ τοῦτο (ὁ Χριστός) δι' ἡμᾶς, οὐ δι' ἑαυτόν, ἵνα ἐξ αὐτοῦ καὶ ἐν αὐτῷ διή, πρῶτῳ δεξαμένου τοῦ πράγματος (= ἀγιασμοῦ) τὴν ἀρχὴν, εἰς ἅπαν οὕτω τὸ γένος ἢ τοῦ ἀγιάζεσθαι λοιπὸν διαβαῖνοι χάρις» (Υπόμνημα εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον, ΙΑ', PG 74, 548).

Handwritten signatures and notes at the bottom of the page, including the name "Davidel" and other illegible signatures.

καί λαών. Εἰς τήν προσπαθειαν αὐτήν ὀφείλου νά συμμετέχουν πάσαι αἱ Ορθόδοξοι Ἐκκλησίαι μέ τον δέοντα σεβασμόν εἰς τήν κανονικήν τάξιν.

Ἡ μετοχή εἰς τήν θείαν Εὐχαριστίαν εἶναι πηγὴ ἀποστολικοῦ ζήλου πρὸς εὐαγγελισμόν του κόσμου. Μετέχοντες τῆς θείας Εὐχαριστίας καί προσευχόμενοι ἐν τῇ ἱερᾷ Συνάξει ὑπὲρ τῆς Οἰκουμένης, καλούμεθα νά συνεχίσωμεν τήν «λειτουργίαν μετὰ τὴν Λειτουργίαν» καί νά δίδωμεν τὴν μαρτυρίαν περὶ τῆς ἀληθείας τῆς πίστεως ἡμῶν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, μοιραζόμενοι τὰς δωρεὰς τοῦ Θεοῦ μεθ' ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος, ὑπήκοοι πρὸς τὴν σαφὴ ἐντολήν τοῦ Κυρίου πρὸ τῆς Αναλήψεώς Του: «καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλήμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς» (Πράξ. α', 8). Τὰ λόγια πρὸ τῆς θείας κοινωνίας «μελιζέται καὶ διαμερίζεται ὁ Ἄμνος τοῦ Θεοῦ, ὁ μελιζόμενος καὶ μὴ διαιρούμενος, ὁ πάντοτε ἐσθιόμενος καὶ μηδέποτε δαπανώμενος», ὑποδεικνύουν ὅτι ὁ Χριστὸς ὡς «ὁ Ἄμνος τοῦ Θεοῦ» (Ἰωάν. α', 29) καὶ ὡς «Ἄρτος Ζωῆς» (Ἰωάν. στ', 48) προσφέρεται εἰς ἡμᾶς ὡς ἡ αἰωνία Ἀγάπη, ἐνώνων ἡμᾶς μέ τόν Θεόν καὶ πρὸς ἀλλήλους. Μᾶς διδάσκει νά διανέμωμεν τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ καὶ νά προσφέρωμεν τόν ἑαυτὸν μας πρὸς πάντας μέ χριστοειδῆ τρόπον.

Ἡ ζωὴ τῶν χριστιανῶν εἶναι ἀψευδὴς μαρτυρία τῆς ἐν Χριστῷ ἀνακαινίσεως τῶν πάντων - «εἰ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα» (Β' Κορ. ε', 17) καὶ κλήσις πρὸς πάντας τοὺς ἀνθρώπους προσωπικῆς μετοχῆς ἐν ἐλευθερίᾳ εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν, εἰς τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς, διὰ νά βιώσουν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν κοινωνίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. «Βουλομένων γὰρ οὐ τυραννομένων τὸ τῆς σωτηρίας μυστήριον» (Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, *Εἰς τὴν προσευχὴν τοῦ Πάτερ ἡμῶν*. PG 90, 880). Ὁ ἐπανευαγγελισμὸς τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὰς συγχρόνους ἐκκοσμηκευμένας κοινωνίας, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ εὐαγγελισμὸς ὅσων εἰσέτι δέν ἐγνώριζαν τὸν Χριστὸν, ἀποτελοῦν ἀδιάλειπτον χρέος τῆς Ἐκκλησίας.

III. Ἡ Οἰκογένεια - εἰκὼν τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν

7. Ἡ Ορθόδοξος Ἐκκλησία θεωρεῖ τὴν ἀκατάλυτον ἀγαπητικὴν ἔνωσιν ἀνδρὸς καὶ γυναίκος «μυστήριον μέγα... εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν», (Ἐφεσ. ε', 32) καὶ τὴν προκύπτουσαν ἐξ αὐτοῦ οἰκογένειαν, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν μόνην ἐγγύησιν τῆς γεννήσεως καὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων, συμφώνως πρὸς τὸ σχέδιον τῆς θείας Οἰκονομίας, «Ἐκκλησίαν μικράν» (Ἰωάννου Χρυσόστομου, *Ἑπίδημιμα εἰς τὴν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολήν*, Κ'. PG 62, 143), παρέχουσα εἰς αὐτὴν τὴν κατάλληλον ποιμαντικὴν στήριξιν.

Handwritten signatures and text at the bottom of the page, including the name "Daniel" and other illegible signatures.

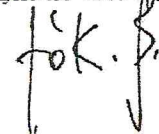

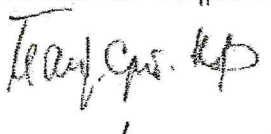

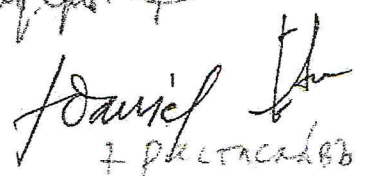

(Έφεσ. δ', 13) θεωρείται ότι αντιστρατεύεται τās αὐτοσωτηρικὰς τάσεις τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ θυσιαστική ἀγάπη ἀξιολογείται ὡς ἀσύμβατος μέ τόν ἀτομοκεντρισμόν, ἐνώ ὁ ἀσκητικός χαρακτήρ τοῦ χριστιανικοῦ ἠθους κρίνεται ὡς ἀφόρητος πρόκλησις διὰ τόν εὐδαιμονισμόν τοῦ ἀτόμου.

Ἡ ταύτισις τῆς Ἐκκλησίας μέ συντηρητισμόν, ἀσυμβίβαστον πρός τήν προόδον τοῦ πολιτισμοῦ, εἶναι αὐθαίρετος καί καταχρηστική, ἐφ' ὅσον ἡ συνείδησις τῆς ταυτότητος τῶν χριστιανικῶν λαῶν φέρει ἀνεξίτηλον τήν σφραγίδα τῆς διαχρονικῆς συμβολῆς τῆς Ἐκκλησίας ὄχι μόνον εἰς τήν πολιτιστικήν κληρονομίαν αὐτῶν, ἀλλά καί εἰς τήν ὑγιά ἀνάπτυξιν τοῦ θύραθεν πολιτισμοῦ γενικώτερον, ἀφοῦ ὁ Θεός ἔθεσε τόν ἄνθρωπον οἰκονόμον τῆς θείας δημιουργίας καί συνεργόν Αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἐναντι τοῦ συγχρόνου «ἀνθρωποθεοῦ», προβάλλει τόν «Θεάνθρωπον» ὡς ἔσχατον μέτρον τῶν πάντων: «Οὐκ ἄνθρωπον ἀποθεωθέντα λέγομεν, ἀλλά Θεόν ἐνανθρωπήσαντα» (Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, Ἐκδόσις ἀκριβῆς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, Γ', 2. PG 94, 988). Ἀναδεικνύει δέ τήν σωτηριώδη ἀλήθειαν τοῦ Θεανθρώπου καί τό Σῶμά Του, τήν Ἐκκλησίαν, ὡς τόπον καί τρόπον τῆς ἐν ἐλευθερίᾳ ζωῆς, ὡς «ἀληθεύειν ἐν ἀγάπῃ» (πρβλ. Έφεσ. δ', 15) καί ὡς μετοχήν, ἤδη ἐπί τῆς γῆς, εἰς τήν ζωήν τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ. Ὁ θεανθρώπινος, «οὐκ ἐκ τοῦ κόσμου» (Ἰωάν. ιη', 36) χαρακτήρ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ὁποῖος τρέφει καί κατευθύνει τήν «ἐν τῷ κόσμῳ» παρουσίαν καί μαρτυρίαν αὐτῆς, εἶναι ἀσυμβίβαστος μέ κάθε μορφήν συσχηματισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας μέ τόν κόσμον (πρβλ. Ρωμ. ιβ', 2).

11. Διά τῆς συγχρόνου ἀναπτύξεως τῶν ἐπιστημῶν καί τῆς τεχνολογίας, ἡ ζωὴ μας ἀλλάζει ριζικῶς. Καί ὅ,τι ἐπιφέρει ἀλλαγὴν εἰς τόν τρόπον ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἀπαιτεῖ ἀπό μέρους τοῦ διακρίσιν, ἐφ' ὅσον, ἐκτός τῶν σημαντικῶν εὐεργεσιῶν, ὅπως λ.χ. ἡ διευκόλυνσις τῆς καθημερινότητος, ἡ ἐπιτυχὴς ἀντιμετώπισις σοβαρῶν ἀσθενειῶν καί ἡ ἔρευνα τοῦ διαστήματος, εἴμεθα ἐπίσης ἀντιμέτωποι καί μέ τās ἀρνητικὰς ἐπιπτώσεις τῆς ἐπιστημονικῆς προόδου. Ὑπάρχει ὁ κίνδυνος χειραγωγήσεως τῆς ἀνθρωπίνης ἐλευθερίας, χρήσεως τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἀπλοῦ μέσου, σταδιακῆς ἀπωλείας πολυτίμων παραδόσεων, ἀπειλῆς ἢ καί καταστροφῆς τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Ἡ ἐπιστήμη, ἀπό τήν ἰδίαν τήν φύσιν τῆς, δέν διαθέτει δυστυχῶς τὰ ἀναγκαῖα μέσα διὰ τήν πρόληψιν καί τήν θεραπείαν πολλῶν ἐκ τῶν προβλημάτων, τὰ ὅποια προκαλεῖ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως. Ἡ ἐπιστημονική γνώσις δέν κινητοποιεῖ τήν ἠθικὴν βούλησιν τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος, καίτοι γνωρίζει τοὺς κινδύνους, συνεχίζει νά δοῶ ὡς ἐάν δέν ἐγνώριζεν. Ἡ ἀπάντησις εἰς τὰ σοβαρά ὑπαρξιακά καί ἠθικά προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου καί εἰς τό αἰώνιον νόημα τῆς

Γ.Κ.β.
Γ.Κ.β. + ΕΡΣ.

διαστάσεις και τās τραγικές επιπτώσεις τής καταστροφής τού φυσικού περιβάλλοντος.

VI. Η Εκκλησία ενώπιον τής παγκοσμιοποίησης, άκρικών φαινομένων βίας και τής μεταναστεύσεως

15. Η σύγχρονος ιδεολογία τής παγκοσμιοποίησης, ή όποια επιβάλλεται άθορόβως και έξαπλούται ραγδαίως, προκαλεί ήδη ισχυρούς κλυδωνισμούς εις τήν οικονομίαν και τήν κοινωνίαν εις παγκόσμιον κλίμακα. Η έπιβολή τής έχει δημιουργήσει νέας μορφάς συστηματικής έκμεταλλεύσεως και κοινωνικής άδικίας, έχει σχεδιάσει τήν σταδιακήν έξουδετέρωσιν τών έμποδίων τών άντιτιθεμένων έθνικών, θρησκευτικών, ιδεολογικών ή άλλων παραδόσεων και έχει ήδη όδηγήσει εις τήν άποδυναμωσιν ή και εις τήν τελικήν άποδόμησιν τών κοινωνικών κατακτήσεων, υπό τό πρόσχημα μάλιστα τής δήθεν άναγκαίας άνασυγκροτήσεως τής παγκοσμίου οικονομίας, διευρύνουσα ούτω τό χάσμα μεταξύ πλουσίων και πτωχών, δυναμιτίζουσα τήν κοινωνικήν συνοχήν τών λαών και άναρριπίζουσα νέας έστίας παγκοσμίων έντάσεων.

Η Ορθόδοξος Έκκλησία, έναντι τής ισοπεδωτικής και άπροσώπου όμογενοποίησης, τήν όποιαν προωθεί ή παγκοσμιοποίησης, αλλά και τών άκροτήτων τού έθνοφυλετισμού, εισηγείται τήν προστασίαν τής ταυτότητος τών λαών και τήν ένίσχυσιν τής έντοπιότητος. Ως έναλλακτικόν υπόδειγμα διά τήν ένότητα τής ανθρωπότητος προβάλλει τήν άρθρωτήν όργάνωσιν τής Έκκλησίας, επί τή βάσει τής ισοτιμίας τών κατά τόπους Έκκλησιών. Η Εκκλησία άντιτίθεται εις τήν προκλητικήν άπειλήν διά τόν σύγχρονον άνθρωπον και τās πολιτιστικάς παραδόσεις τών λαών, τήν όποιαν έμπερικλείει ή παγκοσμιοποίησης και ή άρχή τής «ιδιονομίας τής οικονομίας» ή τού οικονομισμού, ή άυτονόμησις δηλαδή τής οικονομίας από τās ζωτικές άνάγκας τού ανθρώπου και ή μετατροπή τής εις άυτοσκοπόν, προτείνει δέ μίαν βιώσιμον οικονομίαν, τεθεμελιωμένην εις τās άρχάς τού Εύαγγελίου. Ούτω, μέ πυξίδα τόν Κυριακόν Λόγον «οὐκ έπ' άρτω μόνω ζήσεται άνθρωπος» (Λουκ. δ', 4), ή Έκκλησία δέν συνδέει τήν πρόοδον τού ανθρωπίνου γένους μέ μόνην τήν άνοδον τού βιοτικού έπιπέδου ή μέ τήν οικονομικήν άνάπτυξιν εις βάρος τών πνευματικών άξιών.

16. Η Έκκλησία δέν άναμιγνύεται εις τήν πολιτικήν, έν τή στενή σημασία τού όρου, άλλ' όμως ή μαρτυρία αύτής είναι ούσιαστικώς πολιτική, ως μέριμνα διά τόν άνθρωπον και τήν πνευματικήν έλευθερίαν του. Ο λόγος τής Εκκλησίας υπήρξε πάντοτε διακριτός και θά παραμείνη εις τό διηνεκές μία όφειλετική παρέμβασις υπέρ τού ανθρώπου. Αί κατά τόπους Ορθόδοξοι Έκκλησίαι καλούνται σήμερα νά οικοδομήσουν μίαν νέαν έπικοινωνιακήν συναλληλίαν μέ τό κοσμικόν κράτος δικαίου εις τό νέον πλαίσιον τών διεθνών σχέσεων,

ΕΚΚΛ. ΤΩ ΑΣΤΟΚΟΝ ΤΩ ΠΑΡ. ΕΠ. ΚΡ.
ΕΚΚΛ. ΤΩ ΚΑΧ
Daniel Iba
+ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΙ

τό πρότυπον τοῦ σταυρωθέντος Κυρίου, θυσιάζεται καί δεν θυσιάζει, καί διά τόν λόγον αὐτόν εἶναι ὁ αὐστηρότερος κριτής τοῦ ὀποθενδηποτε προερχομένου φονταμενταλισμοῦ. Ὁ εὐλικρινής διαθρησκειακός διάλογος συμβάλλει εἰς τήν ἀνάπτυξιν ἀμοιβαίας ἐμπιστοσύνης, εἰς τήν προώθησιν τῆς εἰρήνης καί τῆς καταλλαγῆς. Ἡ Ἐκκλησία ἀγωνίζεται δια νά καταστήσῃ αἰσθητοτέραν τήν «ἀνάθεν εἰρήνην» ἐπί τῆς γῆς. Ἡ ἀληθινή εἰρήνη δέν ἐπιτυγχάνεται μέ τήν δύναμιν τῶν ὄπλων, ἀλλά μόνον διά μέσου τῆς ἀγάπης, ἥτις «οὐ ζητεῖ τά ἑαυτῆς» (Α΄ Κορ. ιγ', 5). Το ἔλαιον τῆς πίστεως πρέπει νά χρησιμοποιηθῆται διά νά ἀπαλύνῃ καί νά θεραπεύῃ τὰς παλαιάς πληγὰς τῶν ἄλλων καί ὄχι νά ἀναρριπίξῃ νεᾶς ἐστίας μίσους.

18. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία παρακολουθεῖ μέ πόνον καί προσευχήν καί καταγράφει τήν μεγαλήν σύγχρονον ἀνθρωπιστικὴν κρίσιν, τήν ἐπέκτασιν τῆς βίας καί τῶν ἐνόπλων συρράξεων, τόν διωγμόν, τήν ἐκδιώξιν καί τὰς δολοφονίας μελῶν θρησκευτικῶν μειονοτήτων, τήν βιαίαν ἀπομάκρυνσιν οἰκογενειῶν ἀπό τὰς ἐστίας των, τήν τραγωδίαν τῆς ἐμπορίας ἀνθρώπων, τήν παραβίασιν τῶν βασικῶν δικαιωμάτων ἀτόμων καί λαῶν καί τόν ἐξαναγκασμόν εἰς ἀλλαγὴν πίστεως. Καταδικάζει ἀπεριφράστως τὰς ἀπαγωγὰς, τὰ βασανιστήρια, τὰς εἰδεχθεῖς ἐκτελέσεις. Καταγγέλλει τήν καταστροφὴν ναῶν, θρησκευτικῶν συμβόλων καί μνημείων πολιτισμοῦ.

Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀνησυχεῖ ἰδιαίτερας δια τήν κατάστασιν τῶν χριστιανῶν καί τῶν ἄλλων διωκομένων ἐθνικῶν καί θρησκευτικῶν μειονοτήτων τῆς Μεσης Ἀνατολῆς. Εἰδικώτερον, ἀπευθύνει ἐκκλησίαν πρὸς τὰς κυβερνήσεις ἐν τῇ περιοχῇ, νά προστατεύσουν τοὺς χριστιανικοὺς πληθυσμοὺς, τοὺς Ὀρθόδοξους, τοὺς Ἀρχαίους Ἀνατολικούς καί τοὺς λοιποὺς χριστιανοὺς, οἱ ὅποιοι ἐπεβίωσαν εἰς τό λίκνον τοῦ Χριστιανισμοῦ. Οἱ γηγενεῖς χριστιανικοὶ καί οἱ ἄλλοι πληθυσμοὶ ἔχουν ἀπαράγραπτον δικαίωμα νά παραμείνουν εἰς τὰς χώρας αὐτῶν ὡς πολῖται μέ ἴσα δικαιώματα.

Προτρέπομεν λοιπόν ὅλους τοὺς ἐμπλεκομένους, ἀνεξαρτήτως θρησκευτικῶν πεποιθήσεων, νά ἐργάζωνται διά τήν καταλλαγὴν καί διά τόν σεβασμόν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, πρωτίστως δέ διά τήν προστασίαν τοῦ θεοῦ δωρου τῆς ζωῆς. Πρέπει ὁ πόλεμος καί ἡ αἱματοχυσία νά τερματισθοῦν, νά ἐπικρατήσῃ ἡ δικαιοσύνη, ὥστε νά ἐπανέλθῃ ἡ εἰρήνη καί νά καταστή ἑφικτὴ ἡ ἐπιστροφή τῶν ἐκδιωχθέντων εἰς τὰς πατρογονικάς αὐτῶν ἐστίας. Προσευχόμεθα διά τήν εἰρήνην καί τήν δικαιοσύνην εἰς τὰς δοκιμαζομένας χώρας τῆς Ἀφρικής, ὡς καί εἰς τήν χειμαζομένην Οὐκρανίαν. Ἐπαναλαμβάνομεν ἐν Συνόδῳ μετ' ἐμφάσεως τήν ἐκκλησίαν πρὸς τοὺς ὑπευθύνους, νά ἀπελευθερώσουν τοὺς δύο ἀπαχθέντας ἀρχιερεῖς εἰς τήν

13

ἀμφισβήτησιν τῆς δογματικῆς παραδόσεως καὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ ἠθους τῆς. Οἱ διαχριστιανικοὶ διάλογοι ἐλειτούργησαν ὡς εὐκαιρία διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν, διὰ νὰ ἀναδειξῇ τὸ σεβας πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῶν Πατέρων καὶ διὰ νὰ δώσῃ τὴν ἀξιόπιστον μαρτυρίαν τῆς γνησίας παραδόσεως τῆς μίας, ἀγίας, καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διεξαγόμενοι διάλογοι οὐδέποτε ἐσήμαιναν, οὔτε σημαίνουν καὶ δὲν πρόκειται νὰ σημάνουν ποτέ οἰονδήποτε συμβιβασμὸν εἰς ζητήματα πίστεως. Οἱ διάλογοι αὐτοὶ εἶναι μαρτυρία περὶ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἐδραζομένη ἐπὶ τοῦ εὐαγγελικοῦ μηνύματος «Ἐρχου καὶ ἴδε» (Ἰωάν. α', 46), ὅτι «ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν» (Α' Ἰωάν. δ', 8).

***

Ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτό, ἡ ἀνά τὴν οἰκουμένην Ὁρθοδόξος Ἐκκλησία, οὕσα ἡ ἐν Χριστῷ φανέρωσις τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, βίωι τὸ ὅλον μυστήριον τῆς θείας Οἰκονομίας εἰς τὴν μυστηριακὴν ζωὴν αὐτῆς, με ἐπικεντρον πάντοτε τὴν θείαν Εὐχαριστίαν, ἐν τῇ ὁποία προσφέρει εἰς ἡμᾶς οὐχὶ τροφὴν ἐπίκτητον καὶ φθορτὴν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ζωήροτον Δεσποτικὸν Σώμα, «τὸν οὐράνιον Ἄρτον», «ὃς ἐστὶ φάρμακον ἀθανασίας, ἀντίδοτος τοῦ μὴ ἀποθανεῖν, ἀλλὰ ζῆν ἐν Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καθαρτήριον ἀλεξικάκον» (Ἰγνατίου Ἀντιοχείας, Πρὸς Ἐφεσίους, Κ'. PG 5, 756). Ἡ θεία Εὐχαριστία ἀποτελεῖ τὸν ἐσωτατον πυρήνα καὶ τῆς συνοδικῆς λειτουργίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, καθὼς καὶ τὴν αυθεντικὴν βεβαίωσιν τῆς Ὁρθοδοξίας τῆς πίστεως τῆς Ἐκκλησίας, ὡς διακηρύττει καὶ ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος Λυώνος: «Ἡμῶν δὲ σύμφωνος ἡ γνώμη (= διδασκαλία) τῇ Εὐχαριστίᾳ, ἡ δὲ Εὐχαριστία βεβαίωι τὴν γνώμην» (Κατὰ αἵρεσεων Δ', 18. PG 7, 1028).

Εὐαγγελιζόμενοι, λοιπόν, κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου ὅλον τὸν κόσμον καὶ «κηρύττοντες ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἀφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη» (Λουκ. κβ', 47), ἔχομεν χρέος νὰ παραθέτωμεν ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πάσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ καὶ νὰ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁμολογοῦντες ἐν ὁμονοίᾳ «Πατέρα, Υἱὸν καὶ Ἅγιον Πνεῦμα, Τριάδα ὁμοούσιον καὶ ἀχώριστον». Ταῦτα ἀπευθύνοντες ἐν Συνόδῳ πρὸς τὰ ἀνά τὸν κόσμον τέκνα τῆς Ἀγιοτάτης Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ πρὸς τὴν οἰκουμένην πάσαν, ἐπόμενοι τοῖς ἁγίοις Πατρᾶσι καὶ τοῖς συνοδικοῖς θεσπίσμασι πρὸς διαφύλαξιν τῆς πατροπαραδότου πίστεως καὶ πρὸς «ἀνάληψιν χρηστοθείας» εἰς τὴν καθ' ἡμέραν ζωὴν ἡμῶν, ἐπ' ἐλπίδι τῆς «κοινῆς ἀναστάσεως», δοξολογοῦμεν τὴν τρισυπόστατον Θεότητα ἁσμασιν ἐνθέοις:

«Πάτερ Παντοκράτορ καὶ Λόγε καὶ Πνεῦμα, τρισὶν ἐνιζομένη ἐν ὑποστάσει φύσις. Ὑπερούσιε καὶ Ὑπέροθε, εἰς σέ βεβαπτίσαμεθα καὶ σέ εὐλογοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας» (Κανὼν τοῦ Πάσχα, ᾠδὴ Η').

τοκβ τοκδ
45
David Jh
f. p. 1028

† ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος, Πρόεδρος

† ὁ Ἀλεξανδρείας Θεόδωρος

† ὁ Ἱεροσολύμων Θεόφιλος

† ὁ Κωνσταντινουπόλεως
Βαρθολομαῖος
† ὁ Ἀλεξανδρείας
Θεόδωρος
† ὁ Ἱεροσολύμων
Θεόφιλος

† ο Σερβίας Ειρηναίος

† *Tranquillus Episcopus*

† ο Ρουμανίας Δανιηλ

† *Daniel al României*

† ο Νέας Ιουστινιανής και πάσης Κύπρου Χρυσόστομος

† *Chrysostomus Cyprius*

† ο Αθηνών και πάσης Ελλάδος Γερώνυμος

† *Geronymus*

† ο Βαρσοβίας και πάσης Πολωνίας Σάββας

† *Sabbas*

† ο Τιράνων και πάσης Αλβανίας Αναστάσιος

† *Anastasi i Tirane*

† ο Πρέσοβ και πάσης Τσεχίας και Σλοβακίας Ραστισλάβ

† *Rastislav*

Αντιπροσωπεία Οικουμενικού Πατριαρχείου

† ο Καρελίας και πάσης Φιλανδίας Λέων

† ο Ταλλίνης και πάσης Έσθονίας Στέφανος

† ο Γέρον Περγάμου Ιωάννης

† ο Γέρον Αμερικής Δημήτριος

† ο Γερμανίας Αύγουστίνος

† ο Κρήτης Ειρηναίος

† ο Ντένβεορ Ησαΐας

† ο Άτλάντας Αλέξιος

† ο Προγιοηποννήσων Ιάκωβος

† ο Προκουονήσου Ιωσήφ

† ο Φιλαδελφείας Μελίτων

† ο Γαλλίας Εμμανουήλ

† *K. P.*

- † ὁ Δαρδανελλίων Νικήτας
- † ὁ Νητρσίτ Νικόλαος
- † ὁ Ἁγίου Φραγκίσκου Γεράσιμος
- † ὁ Κισάμου καὶ Σελίνου Ἀμφιλόχιος
- † ὁ Κορέας Ἀμβρόσιος
- † ὁ Σηλυβρίας Μάξιμος
- † ὁ Ἀδριανουπόλεως Ἀμφιλόχιος
- † ὁ Διοκλείας Κάλλιστος
- † ὁ Ἱεραπόλεως Ἀντώνιος, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Οὐκρανῶν Ὁρθοδόξων ἐν
    ἩΠΑ
- † ὁ Τελμησοῦ Ἰώβ
- † ὁ Χαριουπόλεως Ἰωάννης, ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Πατριαρχικῆς Ἐξαρχίας τῶν
    ἐν τῇ Δυτικῇ Εὐρώπῃ Ὁρθοδόξων Παροικιῶν Ρωσσιτικῆς Παραδόσεως
- † ὁ Νύσσης Γρηγόριος, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν Καρπαθορρώσων Ὁρθοδόξων ἐν
    ἩΠΑ

Ἀντιπροσωπεία Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας

- † ὁ Γέρων Λεοντοπόλεως Γαβριήλ
- † ὁ Ναϊρόμπι Μακάριος
- † ὁ Καμπάλας Ἰωνᾶς
- † ὁ Ζιμπάμπουε καὶ Ἀγκόλας Σεραφεῖμ
- † ὁ Νιγηρίας Ἀλέξανδρος
- † ὁ Τριπόλεως Θεοφύλακτος
- † ὁ Καλῆς Ἐλπίδος Σέργιος
- † ὁ Κυρήνης Ἀθανάσιος
- † ὁ Καρθαγένης Ἀλέξιος
- † ὁ Μουάνζας Ἱερώνυμος
- † ὁ Γουϊνέας Γεώργιος
- † ὁ Ἑρμουπόλεως Νικόλαος
- † ὁ Εἰρηνουπόλεως Δημήτριος
- † ὁ Ἰωαννουπόλεως καὶ Πρετορίας Δαμασκηνός
- † ὁ Ἀκιφρας Νάρκισσος
- † ὁ Πτολεμαῖδος Ἐμμανουήλ

† κ. β.

- † ο Καμερούν Γρηγόριος
- † ο Μέμφιδος Νικόδημος
- † ο Κατάγκας Μελετιος
- † ο Μπραζαβίλ και Γκαμπόν Παντελεήμων
- † ο Μπουρούντι και Ρουάντας Ιννοκέντιος
- † ο Μοζαμβίκης Χρυσόστομος
- † ο Νιέρι και Όρους Κένυας Νεοφυτος

Αντιπροσωπεία Πατριαρχείου Ιεροσολύμων

- † ο Φιλαδελφείας Βενέδικτος
- † ο Κωνσταντινης Αρισταρχος
- † ο Ιορδάνου Θεοφύλακτος
- † ο Ανθηδώνος Νεκτάριος
- † ο Πέλλης Φιλούμενος

Αντιπροσωπεία Εκκλησίας Σερβίας

- † ο Αχρίδος και Σκοπίων Ιωάννης
- † ο Μαυροβουνίου και Παραθαλασσίας Αμφιλόχιος
- † ο Ζάγκρεμπ και Αιουμπλιάνας Πορφυριος
- † ο Σιρμίου Βασίλειος
- † ο Βουδιμίου Λουκιανός
- † ο Νέας Γκρατσάνιτσας Λογγίνος
- † ο Μπάτσκας Ειρηναίος
- † ο Σβορνικίου και Τουζλας Χρυσόστομος
- † ο Ζίτσης Ιουστίνος
- † ο Βρανίων Παχώμιος
- † ο Σουμαδίας Ιωάννης
- † ο Μπρανιτσεβου Ιγνάτιος
- † ο Δαλματίας Φώτιος
- † ο Μπίχατς και Πέτροβατς Αθανάσιος
- † ο Νίκσιτς και Βουδιμίε Ιωαννίκιος
- † ο Ζαχουμίου και Ερζεγοβίνης Γρηγόριος
- † ο Βαλιέβου Μιλούτιν

† ο Κ. Σ.

- † ὁ ἐν Δυτικῇ Ἀμερικῇ Μάξιμος
- † ὁ ἐν Αὐστραλία καὶ Νέα Ζηλανδία Εἰρηναῖος
- † ὁ Κρούσεβατς Δαυῖδ
- † ὁ Σλαυονίας Ἰωάννης
- † ὁ ἐν Αὐστρία καὶ Ἑλβετία Ἀνδρέας
- † ὁ Φραγκφούρτης καὶ ἐν Γερμανία Σέργιος
- † ὁ Τιμοκίου Ἰαριών

Ἀντιπροσωπεία Ἐκκλησίας Ρουμανίας

- † ὁ Ἰασίου καὶ Μολδαβίας καὶ Μπουκοβίνης Θεοφάνης
- † ὁ Σιμπίου καὶ Τρανσυλβανίας Λαυρέντιος
- † ὁ Βάντ, Φελεάκ καὶ Κλούζ καὶ Κλούζ, Ἄλμπας, Κρισάνας καὶ Μαραμούρες Ἀνδρέας
- † ὁ Κραϊόβας καὶ Ὀλτενίας Εἰρηναῖος
- † ὁ Τιμισοάρας καὶ Βανάτου Ἰωάννης
- † ὁ ἐν Δυτικῇ καὶ Νοτίῳ Εὐρώπῃ Ἰωσήφ
- † ὁ ἐν Γερμανία καὶ Κεντρικῇ Εὐρώπῃ Σεραφεῖμ
- † ὁ Τιγοβοιστίου Νήφων
- † ὁ Ἄλμπα Ἰούλια Εἰρηναῖος
- † ὁ Ρώμαν καὶ Μπακάου Ἰωακείμ
- † ὁ Κάτω Δουνάβεως Κασσιανός
- † ὁ Ἀράντ Τιμόθεος
- † ὁ ἐν Ἀμερικῇ Νικόλαος
- † ὁ Ὁράντεα Σωφρόνιος
- † ὁ Στρεχαῖας καὶ Σεβερίνου Νικόδημος
- † ὁ Τουλοέας Βησσαρίων
- † ὁ Σαλάζης Πετρώνιος
- † ὁ ἐν Οὐγγαρία Σιλουανός
- † ὁ ἐν Ἰταλία Σιλουανός
- † ὁ ἐν Ἰσπανία καὶ Πορτογαλία Τιμόθεος
- † ὁ ἐν Βορείῳ Εὐρώπῃ Μακάριος
- † ὁ Πλοεστίου Βαρλαάμ, Βοηθός παρὰ τῷ Πατριάρχῃ

† ὁ Γκ

- † ὁ Λοβιστέου Αἰμιλιανός, Βοηθός παρὰ τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Ριμνικίου
- † ὁ Βυκίνης Ἰωάννης Κασσιανός, Βοηθός παρὰ τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ ἐν Ἀμερικῇ

Ἀντιπροσωπεῖα Ἐκκλησίας Κύπρου

- † ὁ Πάφου Γεώργιος
- † ὁ Κιτίου Χρυσόστομος
- † ὁ Κυρηνείας Χρυσόστομος
- † ὁ Λεμεσοῦ Ἀθανάσιος
- † ὁ Μόρφου Νεόφυτος
- † ὁ Κωνσταντίας - Ἀμμοχώστου Βασίλειος
- † ὁ Κυκκου καὶ Τηλλυρίας Νικηφόρος
- † ὁ Ταμιασοῦ καὶ Ορεινῆς Ἡσαΐας
- † ὁ Τριμιθοῦντος καὶ Λευκάρων Βαρνάβας
- † ὁ Καρπασίας Χριστοφόρος
- † ὁ Ἀρσινόης Νεκτάριος
- † ὁ Ἀμαθοῦντος Νικόλαος
- † ὁ Λήδρας Ἐπιφάνιος
- † ὁ Χύτρων Λεόντιος
- † ὁ Νεαπόλεως Πορφύριος
- † ὁ Μεσαορίας Γρηγόριος

Ἀντιπροσωπεῖα Ἐκκλησίας Ἑλλάδος

- † ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου Προκόπιος
- † ὁ Περιστερίου Χρυσόστομος
- † ὁ Ἡλείας Γερμανός
- † ὁ Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Ἀλέξανδρος
- † ὁ Ἄρτης Ἰγνάτιος
- † ὁ Διδυμοτείχου, Ορεστιάδος καὶ Σουφλίου Δαμασκηνός
- † ὁ Νικαίας Ἀλέξιος
- † ὁ Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου Ἱερόθεος
- † ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Εὐσέβιος

† ὁ Κ. Β.

- † ὁ Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ Ἰγνάτιος
- † ὁ Κασσανδρείας Νικόδημος
- † ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Ἐφραίμ
- † ὁ Σερρών καὶ Νιγρίτης Θεολόγος
- † ὁ Σιδηροκάστρου Μακάριος
- † ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως Ἄνθιμος
- † ὁ Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως Βαρνάβας
- † ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος
- † ὁ Ἰλίου, Ἀχαρνῶν καὶ Πετρούπολεως Ἀθηναγόρας
- † ὁ Λαγκαδᾶ, Λητῆς καὶ Ρεντίνης Ἰωάννης
- † ὁ Νέας Ἰωνίας καὶ Φιλαδελφείας Γαβριήλ
- † ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης Χρυσόστομος
- † ὁ Ἱερισσοῦ, Ἁγίου Ὄρους καὶ Ἀρδαμερίου Θεόκλητος

Ἀντιπροσωπεία Ἐκκλησίας Πολωνίας

- † ὁ Λούτζ καὶ Πόζναν Σίμων
- † ὁ Λούμπλιν καὶ Χέλμ Ἄβελ
- † ὁ Μπιαλύστοκ καὶ Γκντάνσκ Ἰάκωβος
- † ὁ Σιεματίτσε Γεώργιος
- † ὁ Γκορλίτσε Παῖσιος

Ἀντιπροσωπεία Ἐκκλησίας Ἀλβανίας

- † ὁ Κορυτσᾶς Ἰωάννης
- † ὁ Ἀργυροκάστρου Δημήτριος
- † ὁ Ἀπολλωνίας καὶ Φίερ Νικόλαος
- † ὁ Ἐλμπασάν Ἀντώνιος
- † ὁ Ἀμαντίας Ναθαναήλ
- † ὁ Βύλιδος Ἄστιος

Ἀντιπροσωπεία Ἐκκλησίας Τσεχίας καὶ Σλοβακίας

- † ὁ Πράγας Μιχαήλ
- † ὁ Σούμπερκ Ἡσαΐας

† ὁ Ἑλβετίας Ἱερεμίας, ἐπί κεφαλῆς τῆς Πανορθόδοξου Γραμματείας τῆς Ἁγίας
καὶ Μεγάλης Συνόδου

Κ.β.

Ἱερεμίας